

TEMA DESIGN -POLITIK

Danmark var det første land i verden, som formulerede en decideret designpolitik. Det var i 1997. I årenes løb er der foretaget diverse justeringer i takt med samfundets, erhvervslivets og designs udvikling. Det seneste udspil, "DesignDanmark", er fra 2007.

Og nu er tiden inde til en ny vision og nye mål for dansk design.

Velkommen til tema om designpolitik.

Design skal bygge bro mellem mennesker

AF HELLE LORENZEN, KOMMUNIKATIONSMEDARBEJDER (DJ)

Brahe Design blev etableret i 1993 af industriel designer mDD Jakob Brahe-Pedersen. Virksomheden arbejder med hard core industriel design inden for blandt andet medico, elektronik, rehab, maskiner og marine. Somme tider arbejder Jakob Brahe-Pedersen alene i virksomheden, andre gange er der brug for hjælp fra et skiftende antal freelancere. Men igennem alle årene har Brahe Design haft en god tilgang af opgaver – ikke mindst fordi Jakob Brahe-Pedersen er hundrede procent bevidst om at bruge og udvide sit netværk, opføre sig ordentligt over for kunderne og ikke helliggøre design som verdens eneste frelse.

Vi har bedt Jakob Brahe-Pedersen om at give sine bud på designpolitiske ambitioner, prioriteter og udfordringer.

Hvilke bud har du på, hvad man bør prioritere i en ny dansk designpolitik?

”Jeg tænker meget på, hvad der for alvor adskiller design som metode fra andre fagområder. Nogle kalder det for designtænkning. Måske skulle man lade kommunikationsdesignere dykke ned i, hvordan vi kan formulere og – ikke mindst – forståelig gøre begrebet, samt hvordan vores metode adskiller sig fra fx ingeniørers og antropologers. Man kan måske sige, at designtænkning er en overordnet holdning til at skabe harmoni, fordi designeren tænker det hele igennem fra start til slut, før man for alvor går i gang med opgaven. Designere kan skabe en helhed, hvad enten det gælder produkter, omgivelser eller services, som påvirker mennesker i en god retning.”

”Og det budskab skal virkelig trykkes ud og fyres af, så vi for alvor manifesterer, hvad design handler om. At det ikke har noget med fx hårdesign at gøre...”

”Når jeg kommer ud på en ny virksomhed, ved de godt, hvad produktudvikling handler om. Men mange ved stadig ikke, hvad design som en integreret del af innovation og udvikling kan betyde.”

”Et andet vigtigt område er, at politikerne og det offentlige skal gå foran og i praksis vise, at design er vigtig, altså købe og bruge design for at skabe mening og indhold – og betale til tiden for ydelserne... Alle dele af det offentlige bør have bevidste planer for, hvordan de vil bruge design.”

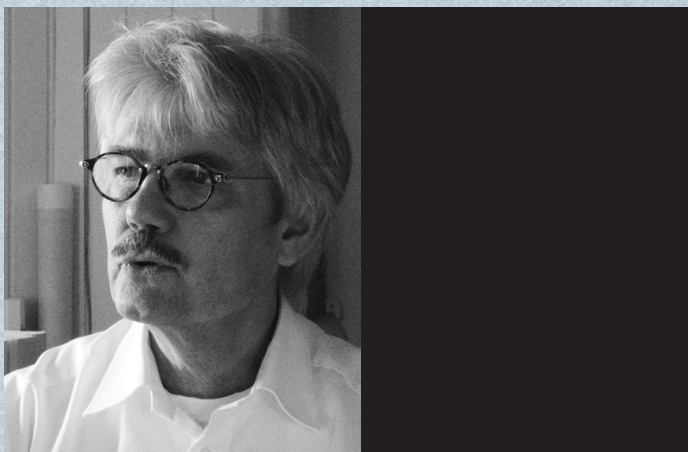
”Endelig skal man også i højere grad koncentrere sig om at få designbudskabet igennem i forhold til de små virksomheder – altså dem, der har under 20 ansatte. De har i allerhøjeste grad brug for det, og der er et stort uopdyrket marked der.”

Hvilken ambition bør en designpolitik udtrykke?

”Victor Papanek, som var en af mine gode venner, mente, at design er en af de mest skadelige brancher, fordi vi er med til at producere en masse junk, som kun drejer sig om at få penge i kassen. Han skrev i 1974 bogen ”Design for the real world”, som handler om den forskel design *virkelig* kan gøre, og som INDEX: konceptet også bygger på. Tænk, hvis vi kunne have sådan en designpolitisk ambition og holdning.”

”Det er godt, hvis design opfattes som noget specielt, men vi skal på den anden side være forsigtige med ikke at helliggøre design, for det frastøder mange virksomheder. Designere kan ikke frelse verden. I hvert fald ikke alene. Og design er ikke den eneste faktor, der skaber sorte tal. Det sker i samarbejde med andre discipliner. En vis ydmyghed er på sin plads.”

”Det er lovbestemt, at en virksomhed skal have en revisor tilknyttet. Nu går jeg ikke generelt ind for tvang, men alligevel ville det da være fantastisk, hvis virksomhederne blev ”tvunget” til at bruge design i al produktudvikling. Så ville der også være arbejde nok til alle de nye designere, der bliver udklækket fra designskolerne og andre designuddannelser.”

Hvilke rammer er vigtige for den lille designvirksomhed?

”Det er først og fremmest vigtigt, at man har et stort netværk, som man hele tiden er opmærksom på både at bruge og udvide, for så får du altid opgaver. Det er i hvert fald min erfaring. Jeg ved ikke, om det er noget, en designpolitik kan have indflydelse på – det er vist meget op til én selv.”

”Som lille designvirksomhed er det afgørende, at man kan bruge freelance arbejdskraft i stedet for at have fastansatte. At det, rent skattemæssigt, er til at have med at gøre – lige nu er der nogle meget komplicerede regler – for den lille virksomhed har brug for at være fleksibel og omstillingsparat. Opgavemængden kan svinge, så jeg nogen gange har brug for én freelancer, andre gange fire – og somme tider kan jeg klare det selv. Hvis du bliver tvunget til at have fastansatte, kan du komme til at lide økonomisk under det. Og det er nødvendigt at have en buffer til nedgangstiderne.”

”Forskellige støtteordninger kan altid virke motiverende. Lige nu er der en pulje, ”Vækst gennem rådgivning”, som en virksomhed kan bruge til fx at koble en designer på.

Den kan minde lidt om isbryderordningen, som Dansk Design Center administrerede i 1990’erne, hvor virksomhederne fik økonomisk støtte, til en vis grænse, første gang de hyrede en designer. Hvis virksomheden så har en god oplevelse med design, vil det jo bide sig fast.”

Hvilke udfordringer har designerhvervet de kommende år?

”Kina – med store bogstaver – er og bliver en stadig større udfordring. Der uddannes 150.000 industrielle designere og fem millioner ingeniører om året, og de kan rigtig meget. Danske designere er ikke de eneste i verden, der er dygtige. Kineserne er smadder gode til at kopiere. Endnu har de ikke lært vores tankesæt – og dermed designtænkning – men det skal nok komme. Så hvornår er det, at vi skal ned i knæ – og i honorar?”

”Jeg synes også, der ligger en udfordring i hele tanken om internationalisering. Hvorfor er det lige, at danske designere skal internationalisere sig? Der skal være et bestemt formål og et oplagt marked. For der er i hvert fald ingen mening i at gå ud i verden, fordi man tror, at det danske marked er mættet med designydelse. Det er det langt fra. Og hvem siger egentlig, at vores tankesæt er hensigtsmæssigt, når det gælder design af produkter til fx den indiske befolkning? Hvor meget forstår vi, og hvor meget kan vi sætte os ind i en anden kultur?”

”Uddannelserne er blevet meget bedre de senere år – jeg har været censor i en årrække på designskolerne, Aalborg Universitet og DTU. Men de studerende skal i højere grad lære at arbejde sammen med andre fagområder. Jeg var censor på CBS, hvor studerende derfra – i øvrigt fordelt på otte nationaliteter – havde lavet nogle projekter sammen med studerende fra DTU og Danmarks Designskole. Det var meget spændende, for her lærte de studerende at bøje af og bruge hver deres fagligt-kulturelle kompetence til at nå et fælles mål.”

”Og så vil jeg gerne lige vende tilbage til den designpolitiske ambition; at designe for en *virkelig* forskel. Vi skal i langt højere grad bruge design til at bygge bro mellem mennesker og til at forbedre vilkår for mennesker i den fattige del af vores verden. Det er en kæmpe udfordring.”